сформованість позитивної статевої ідентичності, різноманіття рольової поведінки, прийняття своєї привабливості як представника статі, що дозволяє робити сприятливий прогноз щодо позитивного ставлення до себе й успішності встановлення і підтримки взаємин з іншими людьми.

Цікаві дані були отримані стосовно самоопису особистісної ідентичністі, під якою розуміють набір характеристик, який робить людину подібним самому собі і відмінним від інших. Наведемо приклади: «світла», «витончена», «допитлива», «працелюбна», «образлива», «спокійна», «мудра», «сильний», «розумний», «незалежний» тощо. Проаналізовані відповіді дають можливість зробити висновок, що у групі досліджуваний збалансоване співвідношення соціальних ролей та індивідуальних характеристик, що говорить про те, що досліджувані усвідомлюють і приймають свою унікальність, а також важливість приналежність до тієї чи іншої групи людей.

Проведена методика дозволяє зробити висновок й про особливості самооцінки людей похилого віку. Самооцінка свідчить про ступінь розвитку в людини почуття самоповаги, відчуття власної цінності і позитивного ставлення до всього того, що входить в сферу її «Я». Самооцінка ідентичності визначалася в результаті співвідношення кількості оцінок «+» і «-», які вийшли при оцінюванні кожної відповіді випробуваними. У 85 % досліджуваних осіб самооцінка адекватна, що свідчить на користь позитивної «Я-концепції» особистості у цьому віці.

Отже, «Я-концепцію» в старості визначає прагнення людини інтегрувати своє минуле, теперішнє і майбутнє, осмислити зв'язки між подіями власного життя. Позитивна і активна «Я-концепція» в старості визначає кращу адаптацію до вікових змін, сучасного життя, пошук нових смислових акцентів у своїй життєдіяльності, формування нових стереотипів поведінки, прийняття себе та факту старіння, розкриття ресурсів для активного життя та збереження психічного здоров'я, продовження особистісного розвитку та оптимістичне ставлення до життя, сповільнює фізичне старіння.

ЛІТЕРАТУРА

1. Молчанова О. Н. Психологический витаукт как механизм стабилизации Я-концепции в позднем возрасте /О. Н. Молчанова // Психология старости и старения : Хрестоматия / Сост. О.В. Краснова, А.Г. Лидерс. – М. : Академия, 2003. – С.162–163.

ЗАСТОСУВАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Даннік Людмила Анатоліївна
доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій
факультету фізико-математичної, комп'ютерної і технологічної освіти
Бердянський державний педагогічний університет

Формування соціально активної особистості вимагає використання нестандартних форм педагогічної взаємодії. Однією з таких форм є гра як засіб розвитку творчого потенціалу майбутнього фахівця.

Значний внесок у вивчення питання різнобічного розвитку особистості в процесі ігрової технології внесли педагоги Л.Ананьєва, Ю.Бабанський, Ю.Друзь, Р.Жуковська, М.Кларін, В.Лопатка, П.Підкасистий, С.Шмаков, П.Щербань, Л.Якубовська та інші.

Розробкою і застосуванням ігрової технології в освітньому процесі займалися Г. Абрамова, В.Алапьева, І.Кулешова, Б.Лихачов, Л.Виготський, Г.Селевко, В.Степановича, П.Платов та інші.

Гра – найактивніша форма людської діяльності. Гнучка система навчальних ігор дозволяє навчатися з цікавістю, а від можливості вибору ігор цей інтерес тільки зростає. Ця модель навчання, в порівнянні з традиційною, перспективніша. Гра, що проводиться по схемі учень-вчитель-учень, дозволяє учням самостійно обирати свій шлях розвитку, можливо, роблячи це несвідомо, інтуїтивно, а вчитель виконує роль каталізатора. Його вміння і знання допомагають учням розвиватися швидше [1].

На відміну від ігор взагалі, педагогічна гра має істотну ознаку − чітко поставлену мету навчання й відповідні їй педагогічні результати, які можуть бути обґрунтовані, виділені в явному вигляді й характеризуються навчально-пізнавальною спрямованістю. Ігрова форма занять створюється на уроках за допомогою ігрових прийомів і ситуацій, що виступають як засіб спонукання, стимулювання до навчальної діяльності.

Уроки по ігровій методиці істотно підвищують інтерес учнів до предмету, дозволяють їм краще запам'ятати формулювання, визначення, «розкріпачують» учня, його мислення.

На уроках трудового навчання виділяють п’ять основних груп ігор:

- настільні ігри (ребуси, кросворди і ін.) містять елементи змагання, проводяться за правилами, розвивають уяву, кмітливість, спостережливість і потребують від учнів прояву зацікавленості;
- дидактичні ігри проводяться для узагальнення знань учнів про конкретні об’єкти і процеси зі змісту трудового навчання, мають тривалість 5-10 хвилин;
- рухливі ігри потребують від учнів програвання певних сюжетних ролей за визначеним сценарієм і застосовуються для поглиблення і закріплення навчального матеріалу;
- ділові ігри активізують навчальну діяльність учнів цікавим сюжетом особистою участю учнів, розвивають реальну фантазію, вчать міркувати і можуть бути тривалими в часі;
- інтелектуальні ігри вимагають від учнів активної пізнавальної діяльності і проводяться у вигляді шарад, головоломок, відгадування загадок з елементами проблемності, які підтримують зацікавленість школярів [2].

Основними вимогами до організації ігор в трудовому навчанні є активність, творчість, змагальність, зацікавленість та задоволення учасників від гри.

Вибираючи вид гри, вчителю трудового навчання необхідно враховувати навчально-виховні завдання уроку, зміст навчального матеріалу підготовленість і вік учнів.

Таким чином, ігрове навчання − це активна пізнавальна діяльність в ігровій формі, в процесі якої учні під керівництвом вчителя, являючись учасниками імітаційно-ігрової ситуації, виявляючи ініціативу, самодіяльність, оволодівають знаннями, вміннями, навичками, виробляють активну життєву позицію і творчий стиль діяльності.

Правильно організована на уроках трудового навчання ігрова діяльність розвиває в учнів пам'ять, увагу, стимулює розумову діяльність, формує пізнавальний інтерес до трудового навчання, а також успішно долає пасивність учнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дидактичні ігри на уроках обслуговуючої праці: Навчально-методичний посібник / Ю.С. Кулінка, Л.О. Савченко, Н.В. Волкова // − Кривий Ріг. − 2010. – 177 с.

2. Теорія і методика навчання технології: [навч. посіб.] / [за заг. ред. О.М.Коберника]. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2014. – 480 с.

ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЇ В СТАРШИХ КЛАСАХ ЯК СТИМУЛЮВАННЯ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Дмитро Духно, магістрант
Наук. керівник: Л.А.Даннік, к.п.н., доцент (БДПУ)

Актуальність дослідження. Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в Україні, світові тенденції гуманізації, інтеграції та глобалізації суспільства визначили нові пріоритети розвитку освітньої галузі. Одним із головних напрямів модернізації освіти в Україні є створення якісно нової школи − школи життєтворчості й самореалізації особистості, в якій утверджується бажання і вміння навчатися впродовж життя.

Накопичення знань у їх традиційному розумінні певною мірою втрачає своє значення як мета освітнього процесу. Роль сучасного викладача не в тому, щоб ясніше, зрозуміліше, ніж у підручнику, повідомити учню інформацію, а в тому, щоб стати постановником певної навчальної проблеми, організатором пізнавальної діяльності, у якій головним суб'єктом у системі «викладач-учень» стає саме учень. Цим вимогам повинна відповідати адекватна педагогічна технологія, тобто галузь знання, що включає методи, засоби навчання, теорію їх використання для досягнення цілей, опис та регламентацію дій. У певній мірі вищеназваним вимогам відповідає проблемне навчання.

Ступінь досліджуваності проблеми. Теорією застосування проблемних методів навчання займалися і займаються багато вчених і практиків: М. Скаткін, І.